

Regeringskansliet, Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande betänkandet Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinфраstruktur, SOU 2025:110

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västernorrland välkomnar ambitionen att modernisera och effektivisera regelverken för utbyggnad av gigabitnät samt anpassa svensk lagstiftning till EU:s förordning om gigabitinфраstruktur (GIA).

Vi bedömer att:

- a) betänkandet har flera positiva inslag, men behöver förstärka rättssäkerhetsgarantier och tydliga processregler.
- b) det bör finnas bättre stöd för regionala konsekvensanalyser, särskilt för områden med långa avstånd, låg befolkningstäthet och begränsade administrativa resurser.
- c) regelverkets utformning bör särskilt beakta små aktörers delaktighet, proportionerlighet och öppenhet utformas så att det inte ställer ett krav på ”operatörmässig” administration för mindre och ideella aktörer.

Utbyggnad av digital infrastruktur berör flera sektorsintressen – miljö, kulturmiljö, totalförsvaret, krisberedskap, landsbygdsutveckling och fysisk planering – där länsstyrelsen har ett samlat ansvar för att företräda statens intressen och säkerställa en helhetssyn. Vi bistår gärna i fortsatt dialog.

Synpunkter

Nedan redovisas synpunkter organiserade enligt teman där vi ser särskilt relevanta aspekter att lyfta.

Rättssäkerhet och prövningsgarantier

Betänkandet föreslår regler om att avvika från EU-förordningens princip om tyst godkännande vid utebliven prövning av tillståndsansökan (kapitel 14 och sammanfattning), vilket syftar till att säkerställa att prövning faktiskt sker.

Länsstyrelsen Västernorrland ställer sig positiv men understryker att en ökad effektivisering av processer inte får innebära:

- att prövningen av exempelvis miljöintressen, kulturmiljövärden, totalförvarsintressen eller risk- och säkerhetsaspekter försvagas. Länsstyrelsens roll som regional rättssäkerhetsgarant och samordnare av statliga intressen är central för att säkerställa att förenkling inte sker på bekostnad av saklighet, proportionalitet och likabehandling.
- en ökad risk för stressade beslutsprocesser. Skadeståndsansvaret gentemot operatörerna om tidsfristen överskrids kan i vissa fall ligga utanför myndighetens möjlighet att påverka (t.ex. ofullständiga underlag), vilket gör ett skadeståndsansvar problematiskt.

Tillträde till fysisk infrastruktur och äganderätt

Betänkandet behandlar regler om tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, t.ex. fiberledningar och byggnader (kapitel 9 och 18 i betänkandet).

Förslagen om underlättat tillträde till fysisk och viss kritisk infrastruktur kan bidra till snabbare och mer kostnadseffektiv utbyggnad. I ett län som Västernorrland, med stora geografiska avstånd och varierande topografi, kan detta vara särskilt betydelsefullt.

Samtidigt måste tillträdesregler utformas med tydliga proportionalitetsprinciper och med hänsyn till:

- äganderätt
- totalförsvaret och säkerhetsskydd
- samhällsviktig verksamhet
- lokala och regionala förutsättningar

Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

Betänkandet innehåller förslag om skyldigheter att lämna information och samordna byggprojekt (kapitel 11 ärendet i betänkandet).

Samordningskrav bör utformas så att de inte blir oproportionerligt betungande för kommuner och mindre aktörer, särskilt i regioner med begränsade administrativa resurser.

Det bör finnas klara undantagsregler och proportionalitetsprinciper för landsbygdsområden och små kommuner för att undvika att administrativa krav slår hårdare än nyttan. I Västernorrlands län har vi många byanät/ekonomiska föreningar som är viktig för en fungerande bredbandsstruktur.

Remissyttrandet bör föreslå att utredningen kompletteras med exempel och nivåanalyser för när samordning är rimlig respektive bör undantas, med särskild hänsyn till regionala förhållanden. Textschablonmässiga undantag baserat på text projektets totalkostnad, antal anslutningar eller liknande.

Central informationspunkt och digitala processer

Införandet av central informationspunkt och digitala tillståndsansökningar syftar till ökad effektivitet (del av kapitel 19).

Införandet av en centrala informationspunkt kan bidra till ökad transparens och effektivitet. Länsstyrelsen vill dock framhålla att digital centralisering inte får ersätta behovet av regional kunskap och dialog. Ytterligare bör kraven på att lämna information i CIP vara proportionerliga mot myndigheter och små aktörers faktiska resurser.

Regionala förhållanden – såsom geografi, klimat, befolkningstäthet, naturvärden och försvarsintressen – kräver platsbunden kompetens. Länsstyrelsen utgör en viktig länk mellan nationell styrning och lokalt genomförande, och denna funktion bör tydliggöras i den fortsatta beredningen.

Konsekvensanalys och regionala effekter

Avsnitt om tillståndsprocesser och samordning, särskilt kap. 11, 14 och 24 (samordning, prövning och konsekvensanalys).

Länsstyrelserna har en central roll i att samordna statliga intressen på regional nivå och utgör därmed en nyckelaktör i utbyggnaden av gigabitinfrastruktur. Detta gäller särskilt i ärenden där

bredbandsutbyggnad berör flera sektorslagstiftningar såsom miljöbalken, plan- och bygglagen, kulturmiljölagen samt totalförsvarsintressen. Betänkandet tydliggör i begränsad utsträckning hur denna samordnande roll ska tas tillvara.

Länsstyrelsen anser att betänkandet i större utsträckning bör:

- Säkerställa att effektiviserade processer kombineras med bibehållen rättssäkerhet och sektorssamordning.
- Integrera regionala konsekvensanalyser, särskilt för län med stora landsbygdsområden och där hänsyn tas till mindre aktörer tex byanät/ekonomiska föreningar.
- Klargöra hur säkerhets- och beredskapsperspektivet ska hanteras i genomförandet.

Allmänna synpunkter

För att målsättningen om en snabbare och mer kostnadseffektiv utbyggnad av gigabitinfrastruktur ska bli långsiktigt hållbar krävs att den regionala samordningsfunktionen stärks och tydliggörs.

En väl fungerande samverkan mellan nationell styrning, regional samordning och lokal genomförandekraft är en förutsättning för att utbyggnaden ska bidra till både rättssäkerhet, robusthet och hållbar regional utveckling.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med utvecklingsstrateg Malin Nyqvist Ljungberg som föredragande. I handläggningen har även rekvisitionshandläggare Landsbygd Mikael Öström, planhandläggare Samhällsbyggnad Ulrika Bylund samt antikvarie David Parker Samhällsbyggnad deltagit.